

EL DAVANTAL DE PERE CALDERS

Des del pati de butaques

Fa uns quants anys, els americans van fer una pel·lícula que no se sabia ben bé si era de ciència o de ficció. O ni una cosa ni l'altra, perquè els resultats foren dubtosos.

L'argument tractava d'una audaç iniciativa del govern dels Estats Units, el qual, en plena carrera per veure qui arribava primer a la Lluna, tingué la idea lluminosa de muntar uns grans estudis secrets (em sembla recordar que al desert de Nevada), on era reproduït un paisatge lunar —d'una banda—, i de l'altra el conjunt d'un sistema de bastides i un gran coet espacial. El complex comptava amb una xarxa de comunicacions que permetria servir a tot el món imatges televisives de l'arribada amb trampa, curiosament escenificada, dels americans a la Lluna. Amb el triomf d'ésser els primers, és clar, de cara a la propaganda consegüent. Ni caldria dir que la maniobra havia de mantenir-se en una clandestinitat impenetrable i que l'equip d'enginyers, d'escenògrafs i d'actors s'havia de comprometre a una discreció total, sota jurament patriòtic. En la primera part de la pel·lícula l'estratagema sortia bé i el món contemplava meravellat, a través de centenars de milers de petites pantalles, com els americans plantaven la bandera de les barres i les estrelles al sòl del nostre satèl·lit. A la segona part, els guionistes embolicaven la troca i els astronautes, penedit, s'escapaven dels estudis amb ganes de confessar l'enganyifa.

Agents governamentals els empaitaven desert a través (amb helicòpters i tot) disposats, si calia, a matar-los, per salvar l'honor de la nació.

El film va passar amb poca pena i gens de glòria. Coincidí amb el començament d'una etapa curiosa que ha persistit fins ara: la il·lusió per anar a la Lluna es va esfumar misteriosament, i ni tan sols se sent parlar de ganes de tornar-hi. Es diria que no va agradar allò que s'hi veia i que s'han estimat més deixar-ho córrer.

Per què ho dic, tot això? Doncs pequè el final de la guerra del Golf m'hi ha fet pensar. Amb tanta empenta com l'havien començada i ara sembla que no sàpiguen què fer-ne. Saddam Hussein assegura que l'ha guanyada ell, i els aliats es declaren vencedors indiscutibles. Aquí hi ha algú que ens enreda. Però jo voldria remarcar uns quants fets insòlits:

1.— Ens diuen que moltes de les escenes que hem vist per televisió són trucades. Entre elles, la d'aquell cormorà que agonitzava untat de petroli. O la de presoners iraquians que, de debò, eren actors aficionats que feien veure que s'humiliaven i es rendien.

2.— La notícia, estupefaent, que el material de guerra iraquiana destruït en la primera embranzida aliada, eren maquetes, hàbilment construïdes per una empresa italiana. Allò que els americans en diuen "trampes per caçar tanoques".

3.— La informació, també de gran espectacle, que Saddam Hussein té quatre o cinc dobles molt afinats, còpies exactes. En aquest cas, parlar de negociar amb el raïs, o agafar-lo, o matar-lo és com voler recollir aigua amb un cistell.

4.— La premsa mundial ha divulgat una fotografia del patriarca catòlic de Bagdad, assegut davant la taula del seu despatx. A la paret que hi ha darrera d'ell, on sol haver-hi un crucifix, hi ha un retrat de Saddam Hussein somrient, vestit d'occidental amb coll i corbata. Monsenyor Bidawid parla bé del polític i malament dels aliats, com si en sentir veus sobre guerres santes, no hagi sabut ben bé amb quin sant quedar-se.

En conjunt, i segons com es miri, tot plegat sembla una representació. La llàstima és que els 250.000 morts que hi ha hagut —segons càlculs aproximats— no siguin també models de plàstic, inflables, amb la possibilitat de guardar-los en armaris i poder aprofitar-los en una pròxima guerra. Una guerra que fos, de bo de veres, de mentida.

Pere Calders